

06. Novmeber 2020

UKA2020/114

Inatsisartut aalajangiiffigisassaatur siunnersuutigineqarpoq Naalakkersuisut amerikkarmiut aallartitaqarfiat qinnuvisassagaat ikioqqulluta kalaallit timaasa panernikut Harvardip Universitiani-ittut Peabody Katersugaasiviani Nunatsinnut uterteqqissallugit.

(Inatsisartunut ilaasortaq Doris J. Jensen, Siumut)

Uummannap eqqaani timit paniinnarnikut ilumut nassaarineqarmata nunarsuaq tamakkerlugu, itsarnisarsiuut silarsuaanni pingaartumik, nutaarsiassaavoq angisooq. Siornatigut ilisimasimanngisavut amerlaqisut akissutissarsineqarsinnaalerput, pissutigalugu ukiuni 500-nit ikinnerunngitsunik pi-soqaassuseqarnerat pillugu. Suut nappaatit atorsimaneqarpat, atisaloriaaseq ilusilersueriaaserlu qanoq ittuusimava, kakiornert isumaat, atortut, isikkoq aammalu peqqissuseq qanoq ittuusimaner-inut allaat suussusersineqarsinnaalmata. Naggueqatigiisugut Inuit oqaluttuarisaanitsinni ta-kussutissat tigussaasut pisoqaanersaat.

Siunnersuuteqartup pisai tassaapput Qerrortuuniit ilorrit qangattameersut Marthin Luther-ip 1934-mi nassaarisimasai Peabody Katersugaasivianiittut. Siunnersuuteqartup allappaa tunngavil-ersuuteqarnermini eqqunngitsuliorneq tunngavigalugu anninneqarsimasut, kisiannili erseqqissaas-utigineqarluni Danmark-imit akuerineqarluni paaasannaasut annissisinnaasorlu. Taamani oqartussaaffik aaliangiisinnaaffillu tamarmiusoq Danmark-imiippoq, kalaallilu apereqqaanngikkalu-arlugit akuersineq pisarluni.

Nunatta Katersugaasivia allagaateqarfialu ullumikkut nunarsuarmi assigiinngitsuni nunat tamalaat katersugaasivissuunik suleqateqarpoq, toqqaannartumillu isumaqatigiissuteqareersinnaallutik. Suliat nunatsinneersut innuttaasunillu utertinneqarumallutik kissaatigineqarpata piginnittuiit Naal-agaaffiit Peqatigiit pigisanit tigussaasunik tigussaannngitsunillu kulturimut attuumassuteqartut nalunaarutikkut illersugaanerat aallaaviuvoq (United Nations' Indigenous Property Rights).

Naalakkersuisut akissuteqarnerminni eqqortumik oqarput, tassalu amerikkarmiut aallartitaqarfia-tigut qinnuiginngikkaluarlugu saaffiginngikkaluarluguluunniit Nunatta Katersugaasiviata nammi-neerluni suliasamik ingerlatsisinnaavoq. Paasivara suliakkiutigisimasaq nutaajunngitsoq siorna-tigullu qaqqineqareersimasoq, ilisimaneqartorlu.

Nammineerlunga isumaqataaneq ajorpunga ilerriit imaariarlugit katersugaasivinniitneqartarnerat. Iliveq qanorluunniit pisoqaatigigaluarpat ataqqisassaavoq eqqissimatitassaallunilu. Inuit eqqissiv-issatut kingullertut toqqarsimasaat ataqqilluinnagassaavoq.

Nunatta Qitornai

Inatsisartuni

Ilisimatuussutsikkut misissuiffigineqarlutik aammalu paasissutissanik katersivigineqarnerat ajoriffis-saqartingilara inuiassuartut iluaquserneqarlutalu qaammaasaqarnerulernissatsinnut aqutissiuus-sippat, kisiannili tamanna suliaq piareernerani isumaqarpunga ilerranut ataqqinartumik uterteqqin-neqartariaqartut aammalu taama peerneqarallarsimanerata kingunerisaanik minnerpaamik qujas-sutitut immikkut sinaakkuserneqarluni ataqqinartumik isikkoqartillugu ilineqaqqittariaqartut.

Siunnersuuteqartup oqaatiginngilaa uterteqqinneqarnissaanut suna siunertarpiaanersut. Ilisimaga-ara nunatsinnut angerlartinneqarnissaat siunertaralugu siunnersuuteqartoq, kisianni qanoq pineqarnissat suneqarnissaallu taanagu.

Isumaga naapertorlugu utertinneqassappata ilerranut Qerrortuuni ilorrit qangattaanut ilineqaqqit-tariaqartut isumaqarpunga. Ataqqinartumik immikkut iliuuseqarfigineqarlutik qujassuteqarfiginear-lutillu pineqassasut isumaqarpunga.

Sumut iluaqutaassuara katersugaasivissuarmi saqqummersinneqariarlutik utertinneqarnermini aamma saqqummersillugit? Inuit timaasa paniinnarnikut katersugaasivissuarmiititsisunit allaane-runata pissusilersornissaq uanga isumaqataaffiginngilara.

Naalackersuisut taperserpakka periusissiamik ingerlatsisoqassasoq ilanngulluguli apeqqutigi-umavara utertinniarneqarnerini suna siunertarineqalersaarnersoq periusissiami ilanngullugu erseqqissarneqassasoq.

Taamatut oqaaseqarfigaara siunnersuut.